

стихійних лих і реагування на надзвичайні ситуації БПЛА використовуються для пошуково-рятувальних операцій, оцінки збитків після стихійних лих і моніторингу поширення лісових пожеж [1].

В наш час БПЛА використовуються ще на війні, вони допомагають військовим у розвідці, наведенні вогню, вести моніторинг та контроль над власними територіями, доставка ресурсів наприклад води чи медикаментів. Всі ці функції роблять БПЛА важливим та ефективним інструментом для ведення війни у сучасних умовах.

Застосування безпілотних літальних апаратів у геодезії, землеустрої та кадастрі відкриває нові перспективи для отримання високоякісних геодезичних даних та картографічних матеріалів. Ця технологія допомагає покращити якість та ефективність геодезичних робіт, сприяє розвитку сучасної геодезії та впливає на подальший розвиток галузей геодезії, землеустрою та кадастру.

Література

1. Іванов П. Г. Використання безпілотних літальних апаратів у геодезії. Київ: Геодезія, 2018. 104 с.
2. Петренко В. О. Застосування БПЛА в землеустрої та кадастрі. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 173 с.

ВПЛИВ БОЙОВИХ ДІЙ НА РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНУ ТЕРИТОРІЙ

Стаднік Владислав, М ЗУК 2023-1
(науковий керівник к.т.н., доц. Пілічева М.О.)
Харківський національний університет міського
господарства імені О.М. Бекетова

Основою сталого розвитку території є раціональне використання земельних ресурсів. Сталий розвиток будь-якої системи (також і територій) досягається за рахунок збалансованого функціонування трьох елементів: економічного, соціального та екологічного. Ефективність використання землі, яка є основним ресурсом, засобом виробництва та об'єктом права власності, впливає на соціально-економічний розвиток території. Водночас є зацікавленість суспільства у збереженні природних територій, об'єктів водного фонду та рекреації з метою підтримання екологічної рівноваги.

Сьогодні відбувається загострення економічних, екологічних та соціальних викликів продовольчого забезпечення світу та в Україні в умовах воєнного стану. Істотне погіршення болючого питання поглиблення деградаційних процесів земель і ґрунтів є одним із зазначених викликів. Через повномасштабну агресію Російської Федерації, зазнають погіршення якості, масштабної руйнації ґрунтові ресурси України [1].

ННЦ «ГА імені О. Н. Соколовського» [2] було визначено пріоритетні напрями наукових досліджень, які необхідно впроваджувати найблищим часом і які направлені на оцінку впливу воєнних дій на земельні ресурси і ґрунтовий покрив України (рис. 1).

Вченими запропоновано впровадити новий вид деградації ґрунтів – це деградація, спричинена збройною агресією. Вона представляє собою комплекс таких деградацій, як механічна, фізична, хімічна, фізико-хімічна і біологічна деградації, а також інші напрями впливу на земельні ділянки та ґрунти.

На сільськогосподарських присутні два значних вида пошкоджень – пряме фізичне пошкодження та хімічне й мінне забруднення. Авіація та артилерія ворога завдає найбільший негативний вплив на ґрунтовий покрив та сільськогосподарські угіддя. В місцях падіння

боєприпасів фіксується найвищий рівень забруднення ґрунту за вмістом кадмію і свинцю

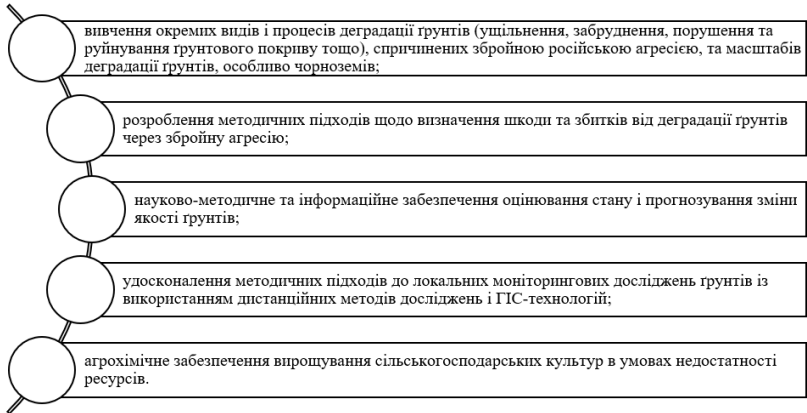

Рисунок 1 – Напрями наукових досліджень в сфері раціонального використання та охорони земель

Війна не лише причинає забрудненню ґрунтовим ресурсам України, але й спричинила низку ризиків і проблем загалом довкіллю.

В умовах воєнного стану та після воєнної відбудови України державна земельна політика потребує коригування та вдосконалення нормативно-правової бази у сфері використання та охорони земель.

Коли йдеться про відновлення ґрунтів, які були пошкоджені під час бойових дій, першим кроком є оцінка їх стану, надання їм певного статусу (введення шкали класифікації пошкоджень), а потім пошук шляхів їх відновлення, яке потребує величезної кількості часу та коштів. Використання пошкоджених війною ґрунтів буде залежати від їх стану, а відповідно і будуть запропоновані різні варіанти їх використання, зокрема: можливо буде запроваджені методики очищення ґрунтів за рахунок вирощування культур, що здатні вбирати важкі метали; заліснення; виведення з обробітку; вирощування біоенергетичних культур тощо.

Також сьогодні набуває уваги питання щодо визначення шкоди та збитків, завданих земельним ресурсам внаслідок збройної агресії Російської Федерації.

Шкода, завдана земельним ресурсам, що включає шкоду від пошкодження і знищення родючого шару ґрунту та шкоду, зумовлену забрудненням і засміченням земельних ресурсів, оцінюються з урахуванням таких показників:

1. витрати на рекультивацію земель, які були порушені внаслідок бойових дій, будівництво, облаштування та утримання інженерно-технічних і фортифікаційних споруд, огорож, прикордонних знаків, прикордонних просік, комунікацій для облаштування державного кордону;

2. збитки, завдані власникам (землекористувачам) земельних ділянок сільськогосподарського призначення;

3. витрати на відновлення меліоративних систем;

4. шкода, завдана ґрунтам та земельним ділянкам внаслідок забруднення ґрунтів речовинами, які негативно впливають на їх родючість та інші корисні властивості;

5. шкода, завдана ґрунтам та земельним ділянкам внаслідок засмічення земельних ділянок сторонніми предметами, матеріалами, відходами та/або іншими речовинами.

Шкода та збитки за показниками 1-3 визначаються відповідно до Методики визначення шкоди та збитків, завданих земельному фонду України внаслідок збройної агресії Російської Федерації [3], а за показниками 4-5 – Методики визначення розміру шкоди завданої землі, ґрунтам внаслідок надзвичайних ситуацій та/або збройної агресії та бойових дій під час дії воєнного стану [4].

Сьогодні в умовах бойових дій виникає необхідність провести корегування державної земельної політики та вдосконалити нормативно-правові акти щодо використання та охорони земель, особливо це стосується вдосконаленню розрахунків нормативів у галузі охорони

земель, а також управлінських рішень, пов'язаних з відшкодуванням шкоди та збитків, з метою проведення рекультивації пошкоджених земель.

Література

1. Національне багатство України – чорноземи – під загрозою знищення. URL: <http://www.golos.com.ua/article/366511> (дата звернення: 25.03.2024 р.).
2. Офіційний сайт Національного наукового центру «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського». URL: <https://issar.com.ua/> (дата звернення: 25.03.2024 р.).
3. Про затвердження Методики визначення шкоди та збитків завданих земельному фонду України внаслідок збройної агресії Російської Федерації: Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 18.05.2022 р. № 295. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0586-22#Text> (дата звернення: 25.03.2024 р.).
4. Про затвердження Методики визначення розміру шкоди завданої землі, ґрунтам внаслідок надзвичайних ситуацій та/або збройної агресії та бойових дій під час дії воєнного стану: Наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 04.04.2022 р. № 167. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0406-22#Text> (дата звернення: 25.03.2024 р.).